

Nr 626

Av herrar **Rimmerfors** och **Nelander**, *angående brevbäringen i städer och tätorter.*

Det är i år hundra år sedan lokalbrevbäringen infördes i vårt land. Jubileet kommer enligt vad som förljudes att firas bl. a. med utgivande av särskilda jubileumsfrimärken. Det vore emellertid tragiskt, om jubileet också skulle celebreras med en försämrad brevbäringservice för den stora allmänheten. Tyvärr finnes det anledning att hysa vissa farhågor härför.

På landsbygden har den motoriserade brevbäringen medfört vissa fördelar för postmottagare, samtidigt som den givit postverket möjlighet att utan ökning av personalstyrkan där utföra sin tjänst.

I städer och tätorter har sedan länge — såsom kommunikationsministern relaterade i ett interpellationssvar i andra kammaren vid senaste höstriksdag — två former av postutdelning tillämpats, nämligen höghus- och villabrevbäring. I förstnämnda fallet får mottagaren posten inburen till dörren, i senare fallet lämnas den i brevlåda vid tomtgränsen. För några år sedan beslöt generalpoststyrelsen, att villabrevbäring skulle tillämpas för nytilkomna villor och radhus. En successiv övergång till villabrevbäring skulle vidare ske för sådana äldre villor och radhus, som tidigare fått posten inburen till dörren. Denna försämrade service har väckt missnöje på olika håll i städer och tätorter. Klagomål har anförts hos postmyndigheter och överklaganden har skett också hos Kungl. Maj:t. Postverkets egna tjänstemän har många gånger kommit i besvärliga konfliktsituationer och verket har förlorat åtskilligt av sin popularitet.

1953 års av generalpoststyrelsen tillsatta interna utredning fick i uppdrag att verkställa en översyn av brevbäringens organisation och arbetsformer. I sitt utlåtande den 2 juli 1955 förklarade utredningen bl. a.:

Som framgår av det förestående finns det f. n. ingen enhetlig avgränsning mellan de båda utdelningsformerna och förhållandena varierar mycket starkt såväl från ort till ort som inom en och samma ort. Detta framstår för allmänheten som en orättvisa och skapar missnöje. Från korrespondenter i villaområden med lådbrevbäring framställes sålunda ofta krav på att få posten in till bostaden. I många fall förekommer, att sådana korrespondenter, utan att höra sig för hos vederbörande postmyndighet, flyttar sina postlådor från tomtgränsen till villans dörr. Ofta underlåter brevbäraren att rapportera detta till arbetsledningen. På vissa håll har man sökt stävja en sådan utveckling, medan man på andra låtit saken ha sin gång. En ständig glidning från låd- till lokalbrevbäring pågår sålunda i många villaområden. Det finns exempel på att i villaområden hälften av villorna får posten i låda

vid tomtgränsen och hälften genom lokalbrevbäring. Det är förklarligt att sådana förhållanden underblåser missnöjet hos allmänheten och vållar många tvistigheter, som t. o. m. föres vidare till Kungl. Maj:t. Detta kräver ett omfattande administrativt arbete inom olika instanser och inverkar menligt på postverkets goodwill. De lokala postmyndigheternas svårigheter på detta område har ofta påtalats vid postmästarmöten.

Utredningen lade fram följande tre alternativ för frågans lösning:

Alt. I. Lådbrevbäringen avskaffas helt och ersättes med lokalbrevbäring. Detta synes vara enda sättet att fullständigt eliminera det nuvarande irritationsmomentet att vissa kunder får sin post in i bostaden genom brevinlägg, medan andra måste gå ut till tomtgränsen för att hämta posten.

Alt. II. Lådbrevbäringen ersättes med lokalbrevbäring endast i städer och större stadslänkande samhällen. Detta skulle innebära en återgång i viss mån till det ursprungligen avsedda förhållandet att lådbrevbäringen var avsedd för små samhällen med dominerande låghusbebyggelse. Då oregelbundenheterna och missnöjet f. n. är mest framträdande på de större orterna, skulle på detta sätt irritationsmomentet till väsentlig del bortfalla.

Alt. III. Båda utdelningssätten bibehålles sida vid sida på alla orter och enhetliga regler skapas för tillämpningen av det ena eller andra sättet. Härvid skulle lämpligen för varje byggnad bestämmas, huruvida posten skulle avlämnas i låda vid tomtgränsen eller i adressatens bostad, kontor, e. d. Detta alternativ synes icke kunna undanröja det missnöje, som framkallas av den nuvarande blandningen av de två utdelningsformerna, utan skulle endast skapa riktlinjer för den framtida utvecklingen och för att, i den mån så kan befinnas möjligt, göra nuvarande oregelbundenheter mindre framträdande.

Utredningen synes ha lutat åt alternativ I som den bästa lösningen men har av kostnadsskäl förordat alternativ II, som beräknades kosta högst 1 å 1,3 miljon kr. Vid ett successivt genomförande antogs emellertid kostnadsökningen helt eller delvis uppvägas av de rationaliseringar, som samtidigt kunde göras.

Generalpoststyrelsen beslöt i augusti 1957, att i fråga om avgränsningen mellan lokal- och lådbrevbäring skulle utredningens alternativ III tillämpas. År 1959 bestämdes genom cirkulär att höghusbrevbäring skulle i tätorter anordnas i hus med minst fyra avlämningsställen och villabrevbäring i princip till villor och andra friliggande hus med högst tre avlämningsställen.

Från ansvarigt håll i generalpoststyrelsen har för något år sedan antytts, att man kanske får tänka sig en övergång till postutdelning endast i bottenplanen av höghuset. Man kan föreställa sig, hur det skulle komma att se ut i entréhallen till ett 15- å 20-våningars hus med kanske hundratalet där uppsatta brevlådor. Livligt vill man hoppas, att en sådan ytterligare försämrad service inte skall behöva ifrågakomma.

Vid brevbebring endast till låda kan man inte bortse från den betydligt ökade stöldrisken, särskilt för värdepast, postanvisningar och utbetalningskort. De av posten erbjuda brevlådorna är långtifrån stöldsäkra. Är post-

mottagaren bortrest några dagar svämmar brevlådan över. Detta skvallrar också för de förbigående om att huset är obebott. Eftersom posten utlämnas vid varierande tider på dagen blir det erforderligt med flera inspektioner av lådan per dag. Den tidsvinst som kan göras för brevbäraren genom uppsättning av lådor 2—4 meter från brevinkast i dörren är relativt sett så liten i förhållande till hela utbäringstiden, att den ej kan anses uppväga nackdelarna för mottagaren.

Postverket har angett ekonomiska skäl — jämte personalbrist — som orsak till serviceförsämringarna. Men för budgetåret 1960/61 inlevererades till statskassan 15 miljoner kronor. Och för de senaste sju åren har överskottet i genomsnitt uppgått till cirka 11 miljoner kr. om året. Även om utsiktorna för innevarande budgetår skulle vara något sämre, torde de dock inte försvara vittgående serviceförsämringar av nämnd art för allmänheten.

Den arbetande postutredningen torde — enligt kommunikationsministern — komma att beakta också postverkets servicepolitik. Utredningens betänkande torde vara att vänta innevarande år.

Under sådana förhållanden borde naturligtvis inga åtgärder som innebär försämringar i fråga om brevbäring företagas, så länge inte Kungl. Maj:t och riksdagen förelagts hela problemet.

Med åberopande av vad ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte framhålla, att inga serviceförsämringar i postverkets brevbäringsformer bör vidtagas, så länge inte hela problemkomplexet varit föremål för Kungl. Maj:ts och riksdagens prövning, samt att ovannämnda synpunkter på brevbäring i städer och tätorter delgives den arbetande postutredningen.

Stockholm den 25 januari 1962

Einar Rimmerfors

Eric Nelander
